

Betinget domfældelse i Tyskland.

I 1895—96 er den betingede dom bleven indført i så godt som alle tyske enkeltstater ad administrativ vej, idet vedkommende justitsministerium har instrueret statsanklagerne om i alle dertil egnede tilfælde at aflægge beretning til ministeriet, der da eventuelt bevilger udsættelse med straffens udståelse eller efter omstændighederne med selve strafforfølgningen i et længere tidsrum, efter hvis udløb fuldstændig benådning kan meddeles, såfremt vedkommende har opført sig tilfredsstillende; dog skal denne fremgangsmåde hovedsagelig komme forbrydere under 18 år til gode, om den end ikke er ganske udelukket overfor voxne personer.

Den betingede dom har således atter gjort et stort skridt fremad, og da den i denne skikkelse måske lettest har udsigt til at blive realiseret herhjemme, citere vi her hovedindholdet af anordning 25—3—1895 for Sachsen, der fuldstændigst skildrer den form, hvorunder den ny ordning skal foregå. I Preussen er den herom handlende adg. udkommen d. 23—10—1895.

Det kgl. sachsiske justitsministeriums anordning af 25 marts 1895 til domstolene og anklagemyndighederne.

I de sidste år ere oftere i tale og skrift betydningsfulde forslag fremkomne til virksom bekæmpelse af børns

og unge menneskers forbrydelser. Disse have dog, forsåvidt som de ikke overhovedet må anses for uigennemførlige, ikke for tiden udsigt til at blive gennemførte af lovgivningsmagten. Med allerhøjeste sanktion har derfor justitsministeriet besluttet, foreløbig forsøgsvis at træffe bestemmelser, der kunne antages at ville befordre samme formål, som de omtalte forslag tilstræbe.

De trufne bestemmelser ere beherskede af den grundtanke, at det særlig overfor unge forbrydere er nødvendigt indgående at prøve det enkelte tilfældes ejendommeligheder, i særdeleshed at udforske de årsager, der have hidført forbrydelsen som virkning. Efter disse årsager kan man adskille unge forbrydere i 2 hovedgrupper. Den ene omfatter dem, hvis forbrydelser udspringe af hang til det onde, grundet på oprindelige karakteranlæg eller en forsømt opdragelse. Den anden består derimod af sådanne, hvis slette handlingers indre grund er letsindighed, ubetænksomhed og uerfarenhed.

Overfor den første gruppe gælder det om at opnå en grundig ændring i den sædelige betragtnings- og tænke-måde ved hensigtsmæssig og vedvarende indvirkning på karakteren i skikkelse af en ordnet efteropdragelse og således forhindre, at den unge forbryder bliver vaneforbryder. Dette formål kan, som forholdene er, kun opnås ved, at den af loven givne lejlighed til forskaffelse af en vedvarende, planmæssig, opdragende påvirkning i en dertil indrettet anstalt behørig udnyttes. Af domstolene sker dette hyppig på den måde, at der, hvor omstændighederne tale derfor, ikendes en langvarig straf, som udstås i en af landets forbedringsanstalter. Ministeriet billiger ganske dette, men er forfatningsmæssig forhindret i at foretage yderligere i denne henseende. Derimod ser det sig i stand til at træffe særlige foranstaltninger overfor den anden, ovenomtalte gruppe. Overfor disse forbrydere drejer det sig om at tildele en alvorlig advarsel, der som regel ikke vil forfejle sin virkning overfor det ufordærvede ungdommelige sind, og som allerede

kan siges at ligge i en retlig domfældelse såvel som om at yde dem muligheder for at vise anger og god vilje i længere tid og give dem udsigt til der igennem at opnå fuldstændig benådning for den dem idømte straf.

Herved ansføres den unge forbryder til sædeligt alvor og god opførsel, og tillige undgås de betænkelige eftervirkninger, som ligge truende nær ved fuldbyrkelse af kortvarige frihedsstraffe i de til opdragelsesformål lidet egnede arrester. Ministeriet anser det derfor for heldigt i de tilfælde, hvor kun ungdommelig letsindighed, uerfarenhed, ubetænksomhed og forførelse have givet anledning til retsbruddet, og hvor derfor forbedring og fremtidig god opførsel med nogen sikkerhed kan ventes, at straffuldbyrkelsen for det første udsættes i længere tid, og at der således gives den dømte chance for ved at afholde sig fra yderligere lovovertrædelser og ved sin adfærd iøvrigt at vise sig værdig til fuldstændig benådning.

Disse betragtninger kunne i deres fulde omfang kun finde anvendelse på unge forbrydere. Men med visse indskrænkninger kunne de også udstrækkes til voksne; også for dem kan undtagelsesvis en længere strafudsættelse navnlig ved kortere frihedsstraffe med mulighed for fuldstændig benådning ved en i længere tid fortsat lovlighed gavne retsplejens interesser bedre end den øjeblikkelige straffuldbyrkelse.

Fremdeles synes det endog ikke ganske udelukket, at i enkelte særlige tilfælde en længere udskydelse af strafforfølgningen med udsigt til, ved vedvarende god opførsel at opnå en fritagelse for al videre undersøgelse, vil kunne bevilges. Navnlig gælder dette for lettere tilfælde, i hvilke allerede straffeprocessen kan forudses at ville udøve en så ugunstig indflydelse, at denne skade må vurderes højere, end den interesse samfundet kan have i gerningsmandens domfældelse. Særlig den offentlige hovedforhandling tilligemed de uundgåelige referater i bladene medføre erfaringsmæssig for unge anklagede så store ulykker, at de

komme til at stå i et betænkeligt misforhold til den nytte, strafferetsplejen kan vente sig af undersøgelsens gennemførelse til dom. Ganske undtagelsesvis kunne lignende betragtninger også tale mod en øjeblikkelig strafforfølgning overfor voxne.

På grundlag af foranstående overvejelser har ministeriet derfor truffet følgende bestemmelser til gennemførelse af de tilstræbte øjemed:

1. De straffuldbydende myndigheder have i alle tilfælde, hvor unge personer mellem 12—18 år dømmes til frihedsstraffe, at prøve og fatte beslutning om, hvorvidt der skal indgives beretning til ministeriet om udvirkelse af en længere tids udsættelse med straffuldbydelsen. I den anledning skal de fornødne undersøgelser anstilles vedrørende tilfældets nærmere omstændigheder og den dømtes personlige forhold i de oven angivne retninger, forsåvidt dette ikke ved den foregående strafforfølgning er tilstrækkeligt oplyst.

2. Faste grundsætninger, efter hvilke den oven omtalte prøvelse skal ske, kan ikke opstilles på grund af de enkelte tilfældes såre forskelligartede karakter. Hovedsagelig vil det komme til at bero på straffuldbydelsesmyndighedernes pligtfølelse, velvilje og takt, hvorvidt en indberetning skal afgives eller ikke. I hvert enkelt tilfælde ville dog efterfølgende almindelige synspunkter være at iagttage ved prøvelsen og beslutningen.

a) Af særlig vigtighed er det spørgsmål, om den dømte allerede tidligere har gjort sig skyldig i en strafbar handling, særlig i en ligeartet handling, og herved eller ved slet opførsel i hjemmet, skolen, læren, arbejdsstillingen eller på anden måde givet grund til at befrygte, at der ikke er udsigt til et fremtidig udadledigt liv, og at derfor en udsættelse af straffuldbydelsen kun vil føre til forsinkelse af en execution, som dog før eller senere vil blive at foretage.

b) Af lignende betydning er det spørgsmål, om den dømte befinder sig i omgivelser og forhold, i hvilke for-

bedring ikke kan ventes, og om der er grundet håb om, at en forandring i disse forhold kan hidføres således, at der ikke mere er grund til at frygte for, at forholdsreglen skal vise sig unyttig.

c) Fremdeles bør det oplyses, hvorvidt den dømtes egne, andre privatpersoners eller offentlige myndigheders interesser taler mod forholdsreglen. Muligvis nærer den dømte, hans værge eller pårørende det ønske, at straffen uopholdelig må blive fuldbyrdet for at den dømte ikke skal hindres i sin nærmeste fremtid af en forestående straffuldbyrdelse. Det kan eksempelvis forekomme, når anbringelse i lære eller aftjening af værnepligten forestår. Efter omstændighederne må også en overvejende interesse hos den krænkede, formynderinstitutionen eller en forvaltnings-, navnlig en skolemyndighed komme i betragtning. I ethvert tilfælde må den dømte selv, hans værge og i påkommende tilfælde de nævnte privatpersoner og myndigheder høres med deres mulige indvendinger og anmodninger. Endelig må der sørges for ikke at vække unyttige forhåbninger hos de vedkommende selv. Der bør derfor ikke meddeles disse andet, end at der vil blive indgivet beretning til justitsministeriet om tilståelse af en længere udsættelse af straffuldbyrdelsen, men at ministeriet tager beslutning herom, og ifald den bevilges, vil blive efterfulgt af en ny indberetning efter udløbet af den fastsatte frist.

3. Efter endt undersøgelse har straffuldbyrdelsesmyndigheden, for såvidt den finder tilstrækkelig anledning til at tage ordet for en længere udsættelse, at afgive indberetning til ministeriet med angivelse af grunde og indsendelse af alle bilag. Kommer myndigheden til den modsatte anskuelse, finder ingen indberetning sted.

4. Indtil ministeriets resolution foreligger, er executionen foreløbig udsat. Omstændigheder, som indtræde i denne mellemfrist, og som kunne være af betydning for afgørelsen, meddeles ministeriet. Afslås indstillingen, fuldbyrdes straffen strax. Bevilger ministeriet derimod den

foreslåede langvarige udsættelse, meddeles denne beslutning strax alle vedkommende. Der pålægges den domfældte forpligtelse til i udsættelsestiden at anmelde enhver bopælsforandring for de straffuldbyrkende myndigheder under den trusel, at en tilsidesættelse af denne forpligtelse vil have øjeblikkelig ophævelse af strafudsættelsen til følge.

5. Hvis straffuldbyrdesmyndighederne i udsættelsestiden erfarer, at den dømte ikke opfylder den ham pålagte pligt til at anmelde bopælsforandring, eller at omstændigheder ere indtrådte, som vilde have talt imod indrømmelse af udsættelsen, hvis de tidligere havde foreligget, har de nævnte myndigheder uopholdelig at indgive beretning derom til ministeriet.

6. Er fristen udløben uden at der har vist sig anledning til at tage udsættelsen tilbage, skal der til forberedelse af en ny indberetning skaffes oplysninger om, hvorvidt den dømte i mellemtiden har begået en ny forbrydelse eller iøvrigt opført sig slet. Derimod finder der i prøvetiden ingen som helst kontrol sted med den dømte. Ved undersøgelsen efter fristens udløb skal den straffuldbyrkende myndighed ved forespørgsel hos politimyndigheden på den dømtes hjemsted samt ved eftersyn af strafregistrene forvise sig om, hvorvidt den dømte påny er bleven tiltalt eller straffet, og hvis han i det mindste i en del af prøvetiden har besøgt en skole, indhente oplysninger hos skolebestyrelsen samt i det hele på den efter omstændighederne bedst egnede måde danne sig en begrundet mening om, hvorvidt han har vist sig værdig til fuldstændig benådning. Nærer vedkommende myndighed i så henseende betænkeligheder, afgives erklæring herom, i modsat fald indsendes blot uden yderligere meningstilkendegivelse og med vedlæggelse, af alle bilag indberetning til ministeriet. De i denne mellemtid, indtil den endelige afgørelse foreligger, indtrædende omstændigheder, som kunne have indflydelse på denne, meddeles ministeriet. Bevilger ministeriet en forlængelse

af den engang givne udsættelse, forholdes der ganske på samme måde som ved den første frist.

7. De foranstående forskrifter vedrørende fremgangsmåden overfor unge forbrydere anvendes også, forsåvidt der undtagelsesvis er bevilget voxne personer en længere udsættelse. Kun falder de bestemmelser bort, som efter deres natur kun finde anvendelse overfor unge personer.

8. Forsåvidt ganske særlige forhold har medført, at allerede påtalen er bleven udsat, finde de for udsættelse af straffuldbyrdelsen givne forskrifter tilsvarende anvendelse. Indberetning gives ikke i disse tilfælde, såfremt særlige omstændigheder, f. ex. tiltaltes arrestation eller faren for bevisernes svækkelse, medfører betydelige ulæmper, der ikke let kan afhjælpes på senere tidspunkter.

Ministeriet udtaler den forventning, at alle myndigheder og embedsmænd ved gennemførelsen af de trufne forskrifter ville holde sig for øje det i indledningen fremhævede formål og i tvivlstilfælde gå frem på den måde, som er bedst stemmende med opnåelsen af dette formål.

I forskrifterne om fremgangsmåden ved abolitions- og benådningsansøgninger bliver intet forandret ved de foranstående bestemmelser.

I den preussiske anordning af 23—10—95 udtales særlig, at de trufne bestemmelser væsenlig ville finde anvendelse på personer under 18 år, dømte for første gang begået forbrydelse og til en straf, der ikke overskrider fængsel i 6 måneder, for såvidt omstændighederne i det hele tale derfor — dog at det ikke er ubetinget udelukket, at også andre kunne komme til at nyde godt deraf. Det udtales fremdeles, at til de til frihedsstraffe dømte personer henregnes også sådanne, over for hvilke frihedsstraffen kun er fastsat som subsidiær i tilfælde af, at en pengebøde ikke erlægges. Sluttelig fremhæves det, at den nye ordning tilsigter den

praktiske gennemførelse af grundtanken i den såkaldte »betingede domfældelse«, dog med følgende forskelligheder og indskrænkninger:

1. Afgørelsen overlades ikke domstolene, men fremtræder som en benådning og på grundlag af en af de centrale administrative myndigheder foretagen prøvelse.

2) Den sluttelige eftergivelse af straffen afhænger ikke blot af udeblivelse af en senere domfældelse indenfor en bestemt tid, men af den dømtes gode opførsel i det hele indenfor dette tidsrum.

3) Systemet er hovedsagelig begrænset til unge forbrydere, men desuden i ethvert fald kun til småforbrydelser og værdige personer.

A. G.